

Irodalmi Nobel-díj 2020

LOUISE GLÜCK

Éji vándorlások

(The Night Migrations)

Ez az a pillanat, mikor újra látod
a vörös áfonyát a hegy hamujában
és a sötét égen
a madarak vándorlását.

Elszomorít, ha arra gondolok
a halottak már nem látják őket -
minden, ami fontos,
egyszer semmivé lesz.

Mi hoz majd vigaszt a léleknek?
Magamnak mondom, talán már
nem lesz ilyen örömökre szükséged;
pusztán a nemlét elég lesz,
bármilyen nehéz is ezt elképzelni.

Kasztília

(Castile)

Narancsvirágot visz a szél Kasztíliában
aprót koldulnak a gyerekek

Narancsfa alatt láttam meg a kedvesem
vagy talán akácfa volt
és nem is volt kedvesem?

Így olvastam, aztán ezt álmodtam:
visszaveheti az ébredés azt, ami történt velem?
San Miguel harangjai
szólnak a távolban
haja az árnyékban szőkés fehér

Ezt álmodtam,
ez azt jelenti, meg sem történt?
Meg kell történnie a földön, hogy való legyen?

Mindent megálmodtam, a történet
az én történetem lett:

Mellettem feküdt,
kezem megérintette a vállát.

Délidő, aztán kora este:
a messzeségben egy vonat fűttye.

De nem ezen a világon volt:
a földön minden véges, ami megtörténik,
az értelem nem tudja visszafordítani.

Kasztília: párban sétálnak az apácák a sötét parkban.
A Szent Angyalok-temploma falainál
aprót koldulnak a gyerekek.

Amikor felébredtem, hullottak a könnyeim,
ez meg sem történt volna?

Narancsfák alatt láttam meg a kedvesem:
csak a tényeket
felejtettem el, a levezetést nem –
ott voltak a gyerekek, apróért könyörögtek.

Mindent álmodtam, átadtam magam
teljesen és időtlenül.

S a vonat visszavitt minket
először Madridba,
aztán a Baszkföldre.

Altatódal

(Lullaby)

Anyám egy dologban jártas:
akiket szeret, azokat a másvilágra küldi.
A kicsiket, csecsemőket – ezeket
ringatja, suttogva, dudorászva csendben. Nem
tudom, mit tett apával:
bármit is tett, biztos helyes volt az eljárás.

Egy és ugyanaz a dolog felkészíteni valakit
az alvásra s a halálra. Az altatódalok – mind azt
sugallják: ne félj, és szavakkal fejezik ki
az édesanya szívdobogását.
S az élők lassan megnyugszanak: csupán
a haldoklók nem, ők ellenkeznek.

A haldoklók olyanok, mint egy pörgettyű, egy bűgőcsiga –
oly sebesen forognak, úgy tűnik, mozdulatlanok.
Aztán szilánkokra törnek: anyám karjaiban
nővérem atomokból, részecskékből álló felhő volt – ez a különbség.
Az alvó gyermek még egységes egész.

Anyám látta a halált; nem beszél a lélek épségéről.
Ölelt magához pólyást, öregembert, olyan volt, mintha a sötét
sűrűsödne,
megkeményedne körülöttük, s végül földdé változott.

A lélek olyan, mint minden más anyag:
miért maradna sértetlen, hűséges egy létformához,
ha egyszer szabad is lehet?

Külföldi látogatók

(Visitors from abroad)

1

Valamikor azután, hogy beléptem
az élet azon korszakába,
amelyikre az emberek oly szívesen utalnak mások esetében,
de nem a sajátukéban, az éjszaka kellős közepén
megszólalt a telefon. Csengett megállás nélkül,
mintha a világnak szüksége lenne rám,
pedig épp az ellenkezője volt igaz.

Feküdtem az ágyban, próbáltam kielemezni
a csengetést. Benne volt anyám állhatatossága és apám
kínos zavara.

Mikor felvettem a kagylót, a vonal süket volt.
Vagy a telefon működött és a hívó volt holt?
Vagy nem a telefon volt, hanem az ajtócsengő?

2

Anyám és apám állt a fagyos
folyosón. Anyám bámult rám,
a lányára, női sorstársára.
Nem gondolsz ránk soha, mondta rosszallóan.

Olvassuk a könyveidet, mikor eljutnak az égbe.
Meg sem említesz már minket, még a nővéredet sem.
S rámutatott halott nővéremre, számomra egy vadidegenre,
akit bebugyolálva szorosán ölelt magához.

Nélkülünk te sem lennél, mondta.
S ha nem lenne nővéred – az ő lelke él benned.
Azzal felszívódtak, mint a mormon hittérítők.

3

Az utca újra fehér volt,
a bokrokat nehéz hótakaró fedte
és a fákra szikrázó jég fagyott.

A sötétben vártam, hogy vége legyen ennek a történetnek.
Úgy tűnt, ez volt életem leghosszabb éjszakája,
hosszabb annál az éjszakánál, amikor megszülettem.

Egész életemben mindvégig rólatok írok, mondtam hangosan.
Valahányszor azt mondom „én”, ezzel hozzátok fordulok.

4

Kint az utca csendes volt.
A telefonkagyló oldalára fordult az összegubancolódott lepedők
közt,
nyűgös bűgása órákkal ezelőtt alábbhagyott.

Úgy hagytam, ahogy volt;
hosszú zsinórja a bútor alatt tekeredett.

Figyeltem, hogy hull a hó,
nem lett sejtelmesebb a környék,
csak minden nagyobbnak tűnt, mint a valóságban.

Ki hívna az éjszaka kellős közepén?
Az aggodalom hív, a kétségbeesés.
Az öröm úgy alszik, mint egy kisgyermek.

Végh Zsoldos Péter fordításai

Louise Glück (1943) amerikai költő, esszéíró, a Yale Egyetem tanára, tizenkét verseskötet és két tanulmánykötet szerzője. Az idén őt díjazták az irodalmi Nobel-díjjal „*összetéveszthetetlen költői hangjáért, amely zord szépségével egyetemessé teszi az egyéni létezését*”.

Ferdics Béla: *Corpus I.*, 2019, faág, madzag